

GAZETA RZĄDOWA.

DZIEŃ 25. PAZDZIERNIKA, ROKU 1794.

SESSJA RADY NAYWYWSZEJ
NARODOWEY.

Dnia 20. Października.

Prezydencya Obywatela Ignacego Potockiego.

Czytany był list Ob: Tadeusza Kościuszki N. Naczelnika, z Okręzi pod dnem 16. tego miesiąca pisany, który się umieszcza w dzisiejszey gazecie.

Ob: Kukiewicz sekretarz wydziału porządku w deputacyi centralney Lit, w memoryale swoim, a w drugim memoryale officjaliści, którzy w kancelaryach innych wydziałów i samey deputacyi centralney pracowali, prosili o wyznaczenie dla siebie funduszu do utrzymania się potrzebnego. Rzecz tę odesłała Rada do wydziału porządku po przyniesienie opinii.

Przybył Ob: Wawrzecki N. Naczelnik, któremu wyżey wspomniony list Ob: Kościuszki był oddany.

Wydział skarbu odebrał zalecenie, ażeby na reparacyą broni, i fortyfikacye około Pragi, złotych 20,000. za kwitem magistratu miasta Warszawy, salvo calculo, wydać nakazał.

Tenże wydział przyniósł opinią, iż na konieczne kommissyi porządkowych wydatki, fundusz przeznaczony być powinien. Z tego powodu zaleciła Rada wydziałowi porządku, ażeby udetermino-

wał, iak wiele która kommissya na wydatki swoje potrzebować może?

Wydział potrzeb wojskowych podał notę, iż mu nieodbitie potrzebny jest furaz dla koni kommissoryatu. Na co Rada zaleciła przez Ob: Zakrzewskiego odpisać, że wydział żywności, za rekwizyeyami wydziału potrzeb wojskowych codziennie na sto koni furazu dostarczać przyrzekł.

Wydała Rada urządzenie swoje, w którym wyznacza, imieniem Rządu, nadgrody dla walczących za obronę oyczyzny. Uchwałę tę w dzisiejszey gazecie kładziemy.

Wydział sprawiedliwości przyniósł projekt prawideł dla sądu kryminalnego względem karania tych, którzy biletów skarbowych przyymować nie chcą. Projekt ten roztrząsany i poprawiony, przyjęty został; który inż w poprzedzającym numerze czytała publiczność.

Ob: Jan Nepomucen Małachowski, nadesłał niektóre uwagi i powody, dla których upraszał o uwolnienie go od obowiazków zastępcy. Rada przychyliła się do tego żądania, a oraz zaleciła napisać do Ob: Linowskiego pełnomocnika do województwa Sandomierskiego: ażeby Obyw: Małachowskiego w kommissyi porządkowej tego województwa umieścić starał się.

Memoryał obywatelów chirurgów szpitala głównego wojskowego, donoszących o sposobie leczenia w nim chorych, ode-

flany do Ob: *Orłowski* generała komendanta xięstwa *Mazowieckiego*, iako zwierzchni dozór nad lazaretami mającego.

Seslyja solwowana na dzień następujący na godzinę 11. z rana.

Excerpt z rozkazu N. Naczelnika d. 20. Października 1794.

Ponieważ wiele się znajduje w *Wdrzawie* różnych rang wojskowych, którzy pod pretextem choroby w *Warszawie* siedzą, i darma gażę biorą: zapobiegając tey nieprzyzwoitości, chcę, aby przy befele było publikowano, iż wszyscy sztabs i ober officerowie, namiestnicy i towarzystwo, znajdujący się za urlopem w *Warszawie* dla kuracyi, jeżeli na dzień 26. tego miesiąca nie złożą w kancelaryi mojej zaświadczenia od trzech Doktorów: *Dziarkowskiego*, *Kozłowskiego* i *Hoffmana*, albo jeżeli na ten dzień u swoich *respectivè* nie staną korpufów, ani płacy, ani furażu nie dostaną.

L I S T

Obywatela *Tadeusza Kościuszki* do Rady Najwyższej Narodowej dnia 16. Października.

Udaję się do najwyższej Rady narodowej, w przypadku, który równie honor narodu, iako i wojska obchodzi; sto kilkadziesiąt officerów wziętych w niefortunnej bitwie na dniu 10. presentis profili, aby na paról honoru wziętymi i traktowanymi byli. Otrzymali tę łaskę od generała *Fersena*. Lecz śmiemże powiedzieć? dziewięciu między nimi tak niegodnych, tak podłych znalazło się, że dzień i noc, nie pamiętni na świętość danego słowa, na honor officerski, na skutki nieprzyjemne, które tym krokiem na poczciwych pozostałych współkollegów swoich sciągnęli, dziewięciu mówię, niegodnych imienia żołnierza Polskiego, ucieczka z obozu *Roslyńskiego* salwowało się. Do tylu frat, których los nieprzyjemny doświadczać nam daie, nie dodawamyż największej straty, to jest: straty sławy i honoru; niech rząd, niech zwierzchność,

w przykładowym ukaraniu, pokaże swoim i obcym, iak brzydziej podobną podłością, iak surowo ścigać i karać ją umie. Upraszam przeto najwyższej Rady narodowej, aby nieodwłocznie zaleciła, gdzie należy, iżby ci niegodni natychmiast przytrzymani, w łańcuszki okuci, i do obozu generała *Fersena*, pod eskortą iak najprzedziej odesłani byli; gdyby zaś w *Warszawie* nie znajdowali się, aby ich wiedziedzie szukać i przystawić, w wojsku ich kassować, imiona zaś do gazet podać kazala. Zgaduję ja, iak czyn tak podły, obruszony mężów cnotliwych, Radę najwyższą kładających; pewien jestem, iż chętnie i skwapliwie do prozb moich, które imieniem pozostałych tu officerów czynię, przyłożę się zechce.

Imiona tych dziewięciu, są następujące: porucznik *Alexander Korotkiewicz*, z brygady *Pińskiej*, porucznik *Stanisław Białozor* z teyże brygady, podporucznik *Józef Łukasiewicz* z teyże brygady, chorąży *Kazimierz Pniewski*, i namieśnik *Józef Scisławski* z pułku 5go, chorąży *Józef Woytkiewicz* z brygady *Pińskiej*, towarzysz *Józef Dołholewicz*, *Józef Janicki*, *Konstanty Słoniewski* z piątego pułku, tudzież *Ignacy Frankowski* i *Józef Szumański*, nie patentowani, którzy mieli obietnicę od brygadiera *Kopcia*, bydź officerami.

Dan w *Okrzei* dnia 16. miesiąca Października 1794. roku.

T. *Kościuszko*.

UCHWAŁA RADY N. N.

Zaręczająca nagrody dla wojska.

RADA NAYWYZSZA NARODOWA

Gdy teraznieysze powstanie winien jest naród, najszczególniej zapalowi, odwadze i hazardom wojska Rzeczypospolitey, gdy sama tylko trwałość tego świętego zapalu uratować może powszechną sprawę obywatelskiej wolności, czuie Rada Najwyższa, iak wielką jest dla niej powinnością, wszystkich używać sposobów, przez któreby ten sam duch, ta sama ochota, poruszała ferce wolnego żołnierza, wytawiającego życie i zdrowie własne.

na uratowanie swobód powszechnych, na ocalenie własności i bytu Rzeczypospolitey. Z tych powodów nieodstępniac w niczym od zamiarów obywatela *Tadeusza Kościuszki*, byłszego Naczelnika siły zbroyney narodowey, postanowiła iak nayświętobliwiey, dochować wszelkich urzędzeń tego, które on dla woyska Rzeczypospolitey ogłosił, względem nadgród za służonych oyczyźnie rycerzów. Mąż ten nieodżałowany, na siebie samego nie pamiętny, a całkowicie wylany dla mężnych i cnotliwych żołnierzy, chciał mieć każdą ich klasę, w miarę zdolności Rzeczypospolitey nadgradzaną, i do dalszych hazardów zachęcaną. W tym duchu postanowił rycerkie pierzczenie, w tym duchu postanowił i przy rozkazach woyskowych ogłosił, że w czasie, gdy miał stanąć przed władzą Rzeczypospolitey prawodawczą, przeloży iey, aby żołnierze mężnie przy obronie oyczyzny stawiający, nadaniem pewney części ziemi z obfzernych dóbr narodowych nadgródzonemi zostali. A że samo ogłoszenie przy rozkazach iego, przemiatające, niezdawało się iefzcze zaspokaiać żołnierza, ile w zbyt oddaloney obietnicy, było zamiarem iego, zniostłszy się z Radą, postanowił zaręczenia rządowe, któreby dawały prawo żołnierzom do tey nadgrody, dopiero w ów czas uskutecznić się mającey, gdy Rzeczypospolita do szczęśliwego stanu powrócona, stanowiąc z zupełną prawodawczą władzą o losie własnym, mogłaby oddać zasłużonym ofwobodzoną od nieprzyaciela ziemię. Czego więc ten nieodżałowany mąż do skutku przywieść nie mógł, to Rada Naywyższa, stosownie do wielkich iego przedsięwzięć, uchwała, i nayuroczyściey zaręcza. Dla czego:

1mo. Rada N. stanowi, iż każdy żołnierz Rzpłtey zasłużony, bądź przez to, iż poniósł rany stawiając mężnie przeciw nieprzyacielowi, bądź przez to, iż wiernie, aż do końca wojny terażnieyszey w służbie woyskowej wytrwa, mieć będzie nadgrode w nadaniu sobie ziemi, na wieczne dziedzictwo.

2do. Tych zaś dzieci, którzy mężnie w potyczce za oyczyznę polegli,

podobną mieć będą nadgrode, iakąby mieli ich oycowie, gdyby przy życiu zachowanemi byli.

3tio. Podobnie ci, którzyby ranni dostali się w niewole w czasie bitwy, jeżeli z niewoli powrócą; lub ich potomstwo, jeżeliby się z niewoli nie powrócili.

4to. Dla czego Rada N. nakazuje, ażeby w archiwum N. Naczelnika, iak nayporządniey zachowywane były opisy imion i przezwisk tych obywatelów, którzy bądź przez własną ochotę, bądź przez kantonowanie, zaciągnęli się pod znaki Rzpłtey.

5to. Chce nad to Rada, ażeby była utrzymywana xięga we wszystkich dywizyach, w którąby były zapisywane czyny walczne każdego żołnierza, dawność iego służby, i obyczajne sprawowanie się.

6to. Z takowych xiąg, co miesiąc w każdej dywizyi ma być uczyniony sąd, o zasłużonych oyczyźnie żołnierzach, z wyrażeniem, iakiey który wart nadgrody. Takowy sąd w każdej dywizyi ma być wykomenderowany osobno do każdego korpusu, który zaświadczony od generała kommanderującego, odsyłany być ma do N. Naczelnika. W każdym takowym sądzie, jeden officer i trzech gemeynow, ma zasiadać, co do roztrząśnienia zasługi gemeyna; dwóch officerów i dwóch gemeynow, co do zasługi unterofficera, lub officera kompanicznego; generał maior i dwóch officerów kompanicznych, co do zasługi sztabsofficera; generał lieutenant i dwóch pułkowników, co do zasługi generał maiora; Naywyższy Naczelnik, dwóch generałów maiorów, lub pułkowników, co do zasługi generała lieutenanta.

7mo. Naywyższy Naczelnik, tym sposobem uznanych za zasłużonych, Radzie N. podawać będzie, a Rada wedle podania Naczelnika nadgradzać ich ma przez wydanie zaręczeń rządowych, upewniające im pewną część ziemi na dziedzictwo.

8vo. Zaręczenia rządowe, będą opisane w osobney formie, i podług tey

z kancelaryi Rady, z podpisem przydu-
jącego wydawane.

ono. Będzie osobny protokół, w któ-
rym wszystkie takowe wydane zarządzenia,
wpisywane być powinny, dla tym wię-
kzhey pewności otrzymujących one.

10mo. W którey dywizyi będzie,
N. Naczelnik, w tey sam takowe zarząd-
zenia zaśluzonym rozdawać ma, z woli
i imieniem Rady; gdzieby zaś N. Na-
czelnik nieznał, tam generał lie-
utnant kommanderujący, rozdawać ie bę-
dzie.

11mo. Obrządek przy rozdawaniu za-
rządzeń ma być następujący: Ci, któ-
rzy na nadgrode zaśluzyli, przy bezelu wy-

stąpić mają, pod czas którego ogłoszo-
no będzie woysku, w czym przybędzie
cy do odebrania nadgrody zaśluził się
oyczyźnie. Po takowym ogłoszeniu N.
Naczelnik, lub generał kommanderujący
dywizyą, odda w ręce zaśluzonego zarząd-
zenie rządowe mówiąc: „Obywatelu!
„Rada N. udzieliła ci część tey ziemi,
„którey całości bronisz, przez co przy-
„wiesz cię do oyczyzny, iako wła-
„ściciela gruntowego, chce, abys tym
„mocniey pamiętał, iż powinienes bro-
„nić swobod i wolności tey Rzpltey, w
„którey własność gruntową posiadać bę-
„dziesz.”

(Reszta w następującym numerze.)

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

DALSZY CIĄG OBRAZU STANU EUROPY.

Woyska lądowego przeciwko *Francji* wyprawiła dotąd *W. Brytania* prze-
szło 40,000., na morze zaś wysłała flotę
z 96. okrętów liniowych od 110. do 64
dzieścię od 50. armat. Fregat 125. od
44. do 24. armat, 120. szalup i przeszło
100. mniejszych statków zbroynych, o-
prócz znaczney liczby okrętów, które
strzegą brzegów *Anglii*; przeciwko oba-
wianey napaści od *Francuzów*. Hood
kommanderujący flotą na morzu śród-
ziemnym, złożył swą kommandę. Dzisiaj
zdaie się, iż cała uślność *W. Brytanii*
ku temu zmierza, aby *Hollandyą* ocalić
i *Niderland* odzyskać. Gabinet *London-
ski* stał się nieiako składem wszystkich pro-
jektów, umów i porozumienia się skom-
binowanych potencji.

Hiszpania w związek przeciwko *Francji*
wciągniona, kilka początkowych po-
myślności przyplaciła wielkimi klęskami
woysk swoich. *Francuzi* opanowawszy
wąwozy *Pirenejskie*, fortece *Fontarabia*
i *S. Sebastjana*, stawili się panami nad-

brzeża morza *Biskajskiego* i gór, które
zaśluziły podgorza *Hiszpańskie*, spie-
szniejszym krokiem wgląd kraiu posu-
wać się mogą. Dwór *Madrycki* doświad-
czywszy, iż woysko regularne niezdoly-
wa oprzeć się potędze *Francuzkiej*, po-
stanowił na hasło obrony oyczyzny i wi-
ary, wezwać wszystkich mieszkańców zda-
tnych do noszenia broni, i z nich do pier-
wszey wyprawy, oprócz ochotników, wy-
stawić siłę do 170,000. Doniesienia z *Hi-
szpanii* wychwalić się dosyć nie mogą, z
iako gorliwością gromadzą się liczne hu-
fce męznego ludu. W *Madrycie* 12,000.
uzbroioney municypalności, pod kom-
mandą Infanta *Don Antonio* brata króle-
wskiego, zaśluziły garnizonowego żołnie-
rza, wyprawionego do obrony granic. Na
morzu śródziemnym eskadra *Hiszpań-
ska*, pod kommandą generała *Langara*,
składa się z 18 okrętów liniowych od 114,
do 74. armat; z siedmiu fregat od 34. i
dwóch brygantyn od 18. armat. Druga
eskadra stoi w porcie *Rosas*, kommandę
ma nad

ma nad nią generał *Fryderyk Gravina*, i na 10. statkach zbroynych liczy 468. armat.

Portugalia powodując się zawsze dworowi *Londyńskiemu*, 4. swe okręty liniowe, i tyleż mniejszych statków do floty *Angielskiej* przyłączyła. Dwór *Neapolitański*, niekorą czyniąc wyprawę, dotąd grozi tylko *Francuzom* wystawieniem i uzbrojeniem 67,000. wojska, którego dopiero część bardzo mała na morze się pusiła. *Sardynia* po stracie *Sabaudyi* i hrabstwa *Niceńskiego* obroną reftzy krajów i utrzymaniem spokoyności wewnętrzney, zatrudnia się.

Jeżeli drogę są dla wszystkich Państw pożytki pokoju, tym droższe są dla tych, których najważniejszym obiektem jest handel. Takim właściwie jest Państwem *Rzplta Genuńska*. Wszystkie więc środki użyte od *W. Brytanii* dla pociągnięcia iey do ligi potencyy wojniących, były bezskuteczne. Owszem, lubo dwie partye w tey *Rzpltey* uważać można, zawsze iednak przeważa tych, którzy przez szacunek wolności, nie mogą niesprzyać narodowi *Francuzkiemu* dobiwającemu się o wolność. Rostropność doradziła *Genui* trzymać się neutralności, od której ani wypowiedziana woyna od *Paolego* w imieniu *Korsykańów*, przez deklaracyą dnia 10. Maia, ani blokada iey portu zamkniętego okrętami *Angielskimi*, odwieść iey niezdolały. Aż nakoniec sama *W. Brytania* przystąpiła do oświadczenia *Rzeczypltey* chęci swey, powrócenia z nią do dawnych związków przyjazni; ale nie wspomina o nagrodzeniu szkód żegludze *Genueńskiej* wyrządzonych, czego się *Rzplta* domaga. Krok ten z strony *Anglii*, minister *Rzpltey* *Francuzkiej*, w nocie podaney sekretarzowi stanów, przypisał intrzydę, nie tak rządu, iako raczej stronników koalicyi, aby przez cofnienie blokady ułatwić przystęp okrętom nieprzyjacielskim do portu *Genueńskiego*. Czyli więc długo *Rzplta* w pokoju zachować się będzie mogła, zwłaszcza w o kolicznosci żadanego przez iey kraj przechodu, tak od wojsk *Francuzkich*, iako i *Austryackich*? czas okaże.

Rzplta Wenecka wierna przyiętym obowiązkom neutralności, do żadney nie nakłania się strony, ale powszechna opinia ludu jest za rewolucyą *Francuzką*. Tychże prawideł i *Szwajcary* się trzymają, lubo i wystawieniem krzywdy, iaką ich ziomkowie, na żołdzie królów *Francuzkich* służący w *Paryżu* ponieśli, i zagrożeniem nieprzyjacielstwa, przyciągnąć ich do koalicyi starano się.

W infzym położeniu znajdują się stany *Hollenderskie* wplątane w woynę najszkodliwszą i najprzeciwniejszą ich interesom. Uciśnionym przewagą władzy *Sztatuder* swojego, mającego w swych rękach siłę wojskową, pozor tylko wolności pozostał. Uchwały ich obrad, cóż innego stanowią, jeżeli nie uwielbienia czynów xiążęcia, i utwierdzenie zleceń iego? Jakąż właściwie korzyść w tey woynie *Hollendrzy* upatrywaćby mogli? Czyli odzyskanie odiętych im swobód, przez pogńebienie narodu, wybiłającego się na wolność? czyli rozszerzenie handlu, przez zniszczenie Państwa, z którego nayobstfzsze bogactwa ciągnęli? Czyli zabezpieczenie całości swych granic, przez narzucenie *Francuzkiemu* narodowi despoty, zawsze dla *Rzeczypltych* niebezpiecznego sąsiada? Czyli to naród *Belgów*, ulega; ale może znajdzie wkrótce do powstania porę, okaże w ów czas sposób swój myślenia, otrząśnie się z przemocy panującego xiążęcia, który niedawnych lat przeciwko niemu śmiał wzywać od spokrewnioney potencyi zbroyney pomocy. W tey *Hollandyi* tych, z którymi teraz, iako nieprzyjaciołmi walczy, nazwie zbawcami swoimi.

Od początku woyny *Francuzkiej*, *Dania* i *Szwecya*, neutralnemi bydź postanowiły. Potencye skombinowane, a szczególniey *Rossya* i *Anglia*, w notach podanych obydwom dworom, przekładały w woynie tey wspólny wszystkich panujących i narodów interes, i oraz oświadczyły im, że nie będą mogły obiętnym poglądać okiem, na dalsze zasilanie *Francyi* produktami krajów obydwóch. Po daney na to odpowiedzi, iaka przysta-

ła rządowi udzielnym, i ich interesom, oba dwory dla zabezpieczenia się przeciwko pogrozkom, allians odporny i zaczepny zawarły, i natychmiast wystawiły flotę zbroyną, dla obrony handlu swych poddanych. Próżno kilkokrotnie skarżyła się *Dania* na zwałcone prawa narodów w tamowaniu swey żeglugi, w ścieśnieniu handlu, i zabieraniu okrętów, przez armatorów Angielskich. Przymuszona więc była razem z *Szwecyą* pusić na morze 18 okrętów liniowych i znaczną liczbę fregat. Takowa siła dała więcej znaczenia sprawiedliwym domaganiom się dworu *Kopenhagskiego*. Skłoniony do słuszności rząd *Angielski*, komendantom, kapitanom okrętowym i armatorom wydał nowe instrukcyje, przez które wyszły pod dniem 9. Czerwca 1793 rozkaz chwytania wszelkich okrętów i statków pływających do *Francyi*, zabierania ich ładunków i zakupywania żywności na rzecz *Anglii*, cofniony został. Nadto oświadczył tenże dwór chęć bonifikacyi poczynionych szkód *Duńskiej* żegludze. Szkody rzeczzone wynoszą do 557.000 funtów szterlingów. Zabrzanych statków *Duńskich* liczą 272.

Lecz, czyli ten tylko zamiar, lub inny skryty, mają *Dania* i *Szwecya* w ściłym sprzymierzeniu się z sobą, i w czynionych na morzu przygotowaniach

woiennych, okaże czas rozbroienia okrętów i wrócenia ich na zwykłe stanowiska, po odebranych przyrzeczeniu satysfakcyi od *Anglii*. Jakożkolwiek bądź, nie można niedostrzegać tego, że między temi dwoma Państwami a *Rosyą*, tleią wzajemne niechęci. Gabinet *Petersburgski* przywykły mieszać się w rządy obcych dworów, a zwłaszcza sąsiedzkich, krzywym pogląda okiem, na zawartą mu drogę do wpływu, przez który niegdys w tych dwóch państwach, równie iak w *Polszcze*, wielowładnie przewodził.

Wyszłe pismo w *Szwecyi* spiszek knowany przez *Armsfeldta* poła *Szwedzkiego*, przy dworze *Neapolitańskim*, zdradliwej intrygi *Petersburgskiej*, dziełem bydy mieni. Jakoż protekcyja okazana *Armsfeldtowi* w *Neapolu*, tak mocne usiłowania dworu *Sztokolmskiego* w dostaniu autora spisku, pozwolone schronienie w krajach *Rosyi* należącym do tey zbrodniczej zromy, na uczynione w tey mierze zażalenie z strony *Szwecyi* dana odpowiedź od *Rosyi*, iakoby ugruntowana na świadectwie historyi, że buntownicy *Moskiewscy* byli naywięcej protegowani od *Szwecyi*; usprawiedliwiaią ten zarzut. Naypoźniejszy doniesienia oznaymiły, że *Dania* wysłała ministra *Waltendorffa*, do negocjowania alliansu, z stanami północney *Ameryki*.

(Reszta potym.)

D O N I E S I E N I A.

Pewna osoba umiejąca języki doskonale, iako to: *Francuzki*, *Niemiecki*, *Łaciński* i *Polski*, zdana do dawania lekcyi geografii, historyi, arytmetyki, geometryi, historyi naturalney. Zyczy łobie bydy umieszczoną u którego z państwa za gubernera. Potrzebujący, dowie się o niey u obywatela *Oranowskiego* mieszkalącego w kamienicy pod *Nrem 344*. w rynku nowego miasta.

Pewnemu obywatelowi zginęła dnia 18. miesiąca bieżącego skóra z koczka do przykrywania. Kto by takową znalazł, niech ją odda do kantoru gazety rządowej, a odbierze przyzwoitą nagrodę.

Dnia 20. pewien towarzysz z pułku *Kwaśniewskiego*, *Jarozewicz* nazwiskiem, przed rewolucyą *Warszawską*, za strzelca w *Nieporęcie* służący, przyłotny, mierzego wzrostu, krępy, twarzy okrągłej, u prawego ucha kulczyk noszący, zabrał 50. czerw: złt: w srebrze, a 96. w biletach skarbowych, uciekł w sukmanie *Krakowskiej*, w kurtce granatowej, na koniu ślepym na jedne oko, maści płowej, po bokach i łbie białym.

Skirmuntt Porucznik Adjutant *Kwaśniewskiego*.